

Folkhälsomyndigheten

Remissyttrande

Mottagare

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Handläggare

Enheten för folkhälsorapportering
Mikael Nordberg

Datum

2021-04-09

Vårt ärendenummer

00151-2021

Ert ärendenummer

Fi2020/05250

Boverkets rapport Mått på bostadsbristen – förslag på hur återkommande bedömningar ska utföras, rapport 2020:21

Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten

- **tillstyrker** förslaget att tillämpa en behovsbaserad definition av bostadsbrist
- **tillstyrker** förslagen att använda ”rimlig materiell boendestandard”, ”boendeyta som medger matlagning, hygien, sömn, umgänge, lek och förvaring” och ”rimlig boendekostnad i förhållande till den disponibla inkomsten” som kriterier för vad som är en rimlig bostad
- **tillstyrker** förslaget att mäta orimlig materiell boendestandard med förekomst av fuktproblem i bostaden enligt ULF/SILC men **föreslår** därutöver ett kompletterande mått i form av ”störd av trafikbuller” baserat på en av frågorna i Folkhälsomyndighetens nationella folkhälsoenkät, ”Hälsa på lika villkor?”
- **föreslår** att de nedbrytningar på olika grupperingar som Boverket gör för att redovisa bostadsbristens fördelning utvecklas i ett par avseenden för att bli mer ändamålsenliga
- **tillstyrker** förslaget att komplettera de årliga beräkningarna av de föreslagna måtten med sammanställningar av andra mått som bedöms relevanta ur ett bostadsförsörjningsperspektiv
- har **inga synpunkter** på övriga delar av rapporten.

Folkhälsomyndighetens kommentarer

Överväganden kring beskrivning och definition av bostadsbrist

Folkhälsomyndighetens utgångspunkt är att en rimlig bostad inte kan vara en bostad som direkt eller indirekt riskerar att försämra hälsan hos de människor som bor i den. Boendeförhållandena är viktiga för hälsan på grund av den tid som

människor tillbringar i sin bostad, men också på grund av bostadens betydelse för hushållsekonomin. Kriterier för vad som är att betrakta som en rimlig bostad bör därför omfatta för hälsan väsentliga aspekter av boendeförhållandena. Folkhälsomyndigheten bedömer att de föreslagna kriterierna ”rimlig materiell boendestandard”, ”boendeyta som medger matlagning, hygien, sömn, umgänge, lek och förvaring” och ”rimlig boendekostnad i förhållande till den disponibla inkomsten” belyser sådana aspekter. Folkhälsomyndigheten delar därför Boverkets bedömning att dessa tre kriterier bör användas som kriterier för vad som är en rimlig bostad. Folkhälsomyndigheten tar inte ställning till de tre övriga föreslagna kriterierna.

Överväganden kring metoder och mått

Människor kan i sin bostad exponeras för olika slags miljörelaterade faktorer som kan påverka hälsan. Flera av dem rör den materiella boendestandarden i vid bemärkelse. Folkhälsomyndigheten delar Boverkets bedömning att ett lämpligt mått på orimlig materiell boendestandard är det föreslagna mått som avser förekomst av fuktproblem i bostaden enligt SCB:s ULF/SILC-undersökning. Avsaknad av fuktproblem är centralt för en god inomhusmiljö och reducerar risken för att utsättas för kvalster och mögel, som kan orsaka astma och allergier.

En annan miljörelaterad faktor som rör den materiella boendestandarden är buller. Omgivningsbuller är den typ av miljöstörning som berör flest människor i Sverige, med trafik som den vanligaste källan, främst vägtrafik. Förutom att försämra det allmänna välbefinnandet kan trafikbuller påverka hälsan på flera sätt, bland annat genom att orsaka sömnstörningar och öka risken för hjärt- och kärlsjukdom. Folkhälsomyndigheten föreslår att det föreslagna måttet på orimlig materiell boendestandard kompletteras med måttet ”störd av trafikbuller” baserat på en av frågorna i Folkhälsomyndighetens nationella folkhälsoenkät, ”Hälsa på lika villkor?": ”Medför trafikbuller (väg-, tåg- eller flygtrafik), i eller i närheten av din bostad, några av följande störningar?” Sex typer av störningar behandlas där i varsin delfråga. Den nationella folkhälsoenkäten genomförs vartannat år och riktas till ett urval av Sveriges befolkning i åldrarna 16–84 år. Som ett alternativ kan en liknande fråga i SCB:s ULF/SILC-undersökning övervägas: ”Har du i din bostad problem med oväsen utifrån, till exempel från trafik, affärer eller industrier?”.

Nedbrytningar på olika grupperingar

Folkhälsomyndigheten bedömer att de nu gjorda nedbrytningarna av de registerbaserade måtten i huvudsak är ändamålsenliga och kan ligga till grund för kommuners och andra aktörers analyser av bostadsbristen ur olika perspektiv, men att de kan utvecklas i ett par avseenden för att bli än mer informativa och användbara. Enligt Folkhälsomyndighetens mening är redovisningsgrupperna i vissa fall alltför breda eller alltför trubbiga. Här följer ett par konkreta exempel.

- **Hushållstyp:** Redovisningen av bostadsbristen för olika hushållstyper skulle bli mer informativ om antalet barn i hushållet beaktades, till exempel genom att dela in barnhushållen i de med 1–2 barn och de med 3 eller fler barn.
- **Utländsk bakgrund:** Personer med utländsk bakgrund utgör en mycket heterogen grupp i befolkningen. Det finns ett samband mellan ursprungsland och skälet bakom invandringen till Sverige, till exempel asyl eller arbete, vilket kan ha betydelse i ett bostadsbristsammanhang. Om möjligt bör redovisningen därför ske uppdelad på födelseregioner, åtminstone när redovisningen sker på individnivå. Vidare är den gruppering av hushållen som görs efter hur stor andel av hushållsmedlemmarna som är född utomlands svårtolkad. Det bör göras en distinktion mellan vårdnadshavare/vuxna och barn/minderåriga för att resultaten ska bli mer användbara. En annan omständighet som kan vara relevant att belysa är vistelsetiden i Sverige.

Förslag på hur återkommande bedömningar av bostadsbristen ska göras

Folkhälsomyndigheten stödjer Boverkets förslag att komplettera de årliga beräkningarna av de föreslagna måtten med sammanställningar av andra mått som bedöms relevanta ur ett bostadsförsörjningsperspektiv. Det är angeläget att söka mäta bostadsbristen även hos grupper som är särskilt utsatta men för vilka det finns bristande tillgång till registerdata av god kvalitet – hemlösa, äldre med behov av särskilt boende, personer med funktionsnedsättning och andra grupper. Vilka grupper som är viktiga att belysa kan dessutom variera över tid.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschefen Anders Tegnell. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Anna Bessö och Britta Björkholm samt enhetschefen Nina Lindqvist deltagit. Utredaren Mikael Nordberg har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Mikael Nordberg